

Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”
Кафедра теоретичної і прикладної економіки

МІКРОЕКОНОМІКА
ТЕМА 1 “ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ”
Матеріали до лекції

Для студентів 1-2 курсів
економічного факультету
всіх форм навчання

Суми
УАБС НБУ
2008

УДК 330.101.542(042.3)

М59

Рекомендовано до видання вченою радою Української академії банківської справи Національного банку України, протокол № 10 від 02.07.2007.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теоретичної і прикладної економіки, протокол № 11 від 11.06.2007.

Укладач
кандидат економічних наук

І.В. Лопаткіна

Рецензенти:

кандидат економічних наук, доцент

Т.О. Семененко;

кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

Сумського національного аграрного університету

В.В. Пилипенко

Відповідальний за випуск

кандидат економічних наук, доцент

М.І. Синюченко

М59 Мікроекономіка: Тема 1 “Предмет і метод мікроекономіки”: Матеріали до лекції / Уклад.

І.В. Лопаткіна. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – 38 с.

Навчальна розробка містить зміст теми “Предмет і метод мікроекономіки”, матеріали слайд-шоу, перелік основних термінів, понять та рекомендовану літературу.

Призначена для студентів 1-2 курсу економічного факультету усіх форм навчання.

УДК 330.101.542(042.3)

© ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”, 2008

Тема 1

ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

ЗМІСТ ТЕМИ

1. Місце мікроекономіки серед економічних дисциплін:
 - еволюція економічної науки: коротка характеристика;
 - предмет та об'єкт мікроекономіки.
2. Поняття: блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору.
3. Мікроекономіка – теорія цін.
4. Ефективність.
5. Інструменти (методи) мікроекономічного аналізу:
 - мікроекономічна модель;
 - альтернативна вартість;
 - граничний аналіз.
6. Подання економічних даних (аналітичне, табличне, графічне).
7. Погляди на економічні процеси: нормативний і позитивний аналіз

Місце мікроекономіки серед економічних дисциплін

“Наука разлагает действительность на части лишь для того, чтобы лучше наблюдать за ней в игре перекрестных лучей”

Марк Блок

“Апология истории, или ремесло историка”

Місце мікроекономіки серед економічних дисциплін

- **Економіка;**
- **Економічна теорія;**
- **Економікс (economics);**
- **Політична економія**

Економіка – це наука про те,
як суспільство використовує
рідкісні ресурси для
виробництва цінних товарів
і розподіляє їх між людьми

Предмет та об'єкт мікроекономіки

Мікроекономіка – розділ економічної науки, який має справу з поведінкою окремих економічних одиниць – споживачами, фірмами, робітниками і інвесторами, а також із ринками, до складу яких вони входять

Предмет та об'єкт мікроекономіки

Мікроекономіка вивчає те, як окремі суб'єкти ринку досягають своїх цілей при обмеженості ресурсів

Предмет та об'єкт мікроекономіки

Мікроекономіка має справу з конкретними економічними одиницями, з детальним вивченням поведження цих індивідуальних одиниць, їхньої взаємодії на ринках, у результаті якої формуються ціни на вироблені товари, послуги і фактори виробництва

Поняття: блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору

Благо (good) – це те, що задовольняє потреби, і те, чим необхідно скористатися для цих цілей.

Вільне благо – благо, що споживається шляхом простого привласнення.

Економічне благо – товар та послуга, які є рідкісними або пропозиція яких обмежена.

Економічне благо – благо, яке споживається шляхом купівлі-продажу [5; 7; 8; 13]

Поняття: блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору

Множинність економічних цілей при обмеженості ресурсів ставить проблему **ЕКОНОМІЧНОГО ВИБОРУ**, тобто вибору найкращого з альтернативних варіантів їхнього використання, при якому досягається максимальне задоволення потреб при даних витратах

Поняття: блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору

Перед суспільством, як і перед окремою людиною, завжди стоїть задача вибору напрямків і способів розподілу обмежених ресурсів між різними конкуруючими цілями. Способи розв'язання цієї задачі і складають **предмет економічної науки**

Мікроекономіка – теорія цін

Ефективність

Ефективність (алокативна ефективність, Парето-ефективність) (economic efficiency or Pareto efficiency) – відсутність втрат або таке використання економічних ресурсів, при якому досягається максимально можливий рівень задоволення за даного рівня витрат і технології

Ефективність

Виробнича ефективність спостерігається тоді, коли суспільство не може збільшити випуск одного блага, не зменшивши при цьому випуск іншого. Ефективна економіка лежить на межі виробничих
МОЖЛИВОСТЕЙ

Ефективність

Технологічна ефективність характеризує такий спосіб виробництва, коли не існує жодного іншого способу, за якого для виробництва заданого обсягу продукції витрачається менша кількість принаймні одного виду ресурсів, притому, що ресурсів будь-якого іншого виду витрачається не більше

Ефективність

Спосіб виробництва є *технологічно ефективним*, якщо вироблений обсяг продукції є максимально можливим при використанні точно визначених обсягів ресурсів

Ефективність

Економічна ефективність характеризує такий спосіб виробництва будь-якого заданого обсягу продукції, який мінімізує альтернативну вартість витрат, що використовуються у процесі виробництва

Ефективність

Потреба в ресурсах				
Спосіб	Праця, днів	Трактори, шт.	Земля, га	Добрива, т
A	10	3	5	14
B	20	1	3	19
C	10	3	3	25
D	10	4	5	25

Методи мікроекономічного аналізу

Загальнонаукові методи:

- порівняльний аналіз;
- синтез;
- індукція;
- дедукція;
- наукова абстракція;
- аналогія;
- графічне зображення;
- моделювання

Інструменти або методи мікроекономічного аналізу: мікроекономічна модель

Основним методом мікроекономіки є моделювання.

Модель – це спрощення реальності, або точний опис уявної простої економіки

Припущення:

- “за інших незмінних умов”;
- поведінка економічних суб’єктів
раціональна

Інструменти мікроекономічного аналізу: мікроекономічна модель

Економічна модель – це формалізований опис економічного процесу чи явища, структура якого визначається як його об'єктивними властивостями, так і суб'єктивним цільовим характером дослідження.

Створення моделі пов'язане з втратою частини інформації.

Це дозволяє абстрагуватися від другорядних елементів, сконцентрувати увагу на головних елементах системи і їхнього взаємозв'язку. Відомі величини, що вводяться в модель у готовому вигляді, – ЕКЗОГЕННІ; величини, що отримують у рамках моделі при вирішенні поставленої задачі – ЕНДОГЕННІ

Мікроекономічні моделі:

- оптимізаційні;
- рівноважні

Інструменти або методи мікроекономічного аналізу:

Крива

виробничих можливостей ілюструє 4 фундаментальні положення:

- 1) обмеженість ресурсів;
- 2) необхідність вибору;
- 3) існування витрат втраченої можливості;
- 4) збільшення витрат втраченої можливості

Подання економічних даних:

- аналітичне;
- табличне;
- графічне

Альтернативний аналіз

Альтернативна вартість (opportunity cost) – втрачена реальна можливість. Альтернативні витрати можуть виражатися в одиницях інших благ, в обсягах застосування виробничих ресурсів, зменшенні вільного часу індивідів, погіршенні якості довкілля тощо

Альтернативний аналіз

Альтернативна вартість (витрати)

у сфері виробництва: обсяги інших благ, від виробництва яких треба відмовитись, щоб збільшити обсяг виробництва певного блага (див. гранична норма трансформації)

Альтернативний аналіз

Альтернативна вартість (витрати)

у сфері споживання: обсяги інших благ, від споживання яких треба відмовитись, щоб збільшити споживання певного блага (див. гранична норма заміщення)

Граничний аналіз – технічний прийом,
який використовується при прийнятті
рішень стосовно максимізації чистого
виграшу від певної дії

Погляди на економічні процеси: нормативний і позитивний аналіз

Нормативна економічна теорія (normative economics) – теорія, що дає оцінку стану економіки згідно з певними критеріями.

Позитивна економічна теорія (positive economics) – теорія, що аналізує реальний стан речей в економіці. У рамках цієї теорії з'ясовуються об'єктивні взаємозв'язки між економічними явищами та перебіг економічних процесів

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

- мікроекономіка;
- благо;
- фірма;
- домашнє господарство;
- вільне благо;
- економічне благо;
- суспільне благо;
- вибір;
- рідкісність (обмеженість) ресурсів;
- альтернативна вартість;
- розміщення ресурсів;
- межа (крива) виробничих можливостей;
- граничний аналіз;
- операційні витрати;
- ефективність;
- ринок;
- суб'єкт ринку (економічний агент);
- модель циркулюючих потоків;
- економічна модель;
- нормативний аналіз;
- позитивний аналіз;
- порівняльні ціни;
- реальні ціни;
- номінальні ціни

ПІДРУЧНИКИ

1. Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіщинська Н. Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: Четверта хвиля, 1997. – С. 8-19.
2. Будаговська С., Кілієвич О. та ін. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: – К.: Основи, 1998. – С. 12-22.
3. Гальперин В.М., Игнатъев С.М., Моргунов В.И. Микроэкономика: В 2-х т. / Общая редакция В.М. Гальперина. – Изд. 2-е, испр. – Т. 1. – СПб.: Экономическая школа, 1996. – С. 13-38.
4. Горошко М.Ф., Кулішов В.В. Мікроекономіка: Тести. Ситуації. Задачі / Навчальний посібник. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – С. 5-21.
5. Экономическая теория: Ученик / Камаев В.Д. и колл. авт. – М.: Гуманит. изд. “Центр ВЛАДОС”, 1998. – С. 9-42.
6. Економічна теорія: У 2-х кн. – Кн. 2. Мікроекономіка: Навч. посібник / За ред.: З.Г. Ватаманюка та С.М. Панчишина. – К.: Заповіт, 1997. – С. 8-13.
7. Емцов Р.Г., Лукин М.Ю. Микроэкономика: Учебник. – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, Издательство “ДИС”, 1997. – С. 11-33.

ПІДРУЧНИКИ

8. Максимова В.Ф. Микроэкономика: Учебник. – Изд. 3-е, перер. и доп. – М.: Соминтэк, 1996. – С. 5-20.
9. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики: Учебник для вузов. – М.: Издательская группа “НОРМА-ИНФРА-М”, 1998.
10. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін. / За ред.: Г.Н. Климка., В.П. Нестеренка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища школа: Знання, 1997. – С. 3-22.
11. Пиндайк Р.С., Рабинфельд Д.Л. Микроэкономика: Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2002. – С. 20-36.
12. Самуельсон Пол, Нордхаус Вільям Д. Економіка. – М.: Біном-кнорус, 1997. – С. 46-65.
13. Слухай С.В. Довідник базових термінів та понять з мікроекономіки. – К.: Лібра, 1998. – С. 14-16, 195.
14. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: Дело, 1993. – С. 3-39.
15. Хайман Д.Н. Современная микроэкономика: анализ и применение: В 2-х т.: Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1992. – С. 1-19.

Дякую за роботу!

Навчальне видання

МІКРОЕКОНОМІКА

ТЕМА 1 “ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ”

Матеріали до лекції

Укладач

Лопаткіна Ірина Вікторівна

Редактор *Г.М. Нужненко*

Технічне редагування *І.О. Кругляк*

Комп’ютерна верстка *Н.А. Височанська*

Підписано до друку 16.01.2008. Формат 60x84 1/8. Гарнітура Times.

Обл.-вид. арк. 0,27. Тираж 9 пр. Зам. № 772

Українська академія банківської справи Національного банку України

Адреса: 40030, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57.

Надруковано на обладнанні Державного вищого навчального закладу
“Українська академія банківської справи Національного банку України”

Адреса: 40030, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57